

Esas Sayısı : 2013/24 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2014/59

Karar Günü : 2.10.2014

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Bağımsız Türkiye Partisi 2012 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN ve M. Emin KUZ'un katılımlarıyla 11.2.2014 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle Parti hakkında suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu üzerinde durulmuştur.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasında "*İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesapların, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağı*" öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da "*Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.*" denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile Parti Genel Merkezine ilişkin kesin hesabın Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağını ve birleştirileceğini ve birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19.2.2013 gün ve C.02.0.CBS.0.01.02.04/218 sayılı yazılarına ekli listede Bağımsız Türkiye Partisinin Genel Merkez dışında 80 il ve bağlı ilçede örgütlendiği belirtilmesine rağmen, Parti tarafından 66 il ve bağlı ilçe örgütüne ilişkin 2012 yılı içerisinde her hangi bir gelir ve giderin gerçekleşmediği ifade edilerek, bu illere ait 2012 yılı kesin hesaplarının gönderilmediği tespit edilmiştir.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

Ayrıca, partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan dolayı 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

Bu itibarla Bağımsız Türkiye Partisinin 2012 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Genel Merkeze ait kesin hesapların sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine,

2- Esas incelemenin yapılması için, Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

11.2.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Bağımsız Türkiye Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2012 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Sadettin CEYHAN tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi ögelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2012 yılı gelirlerinin 222.459,31 TL, giderlerinin 224.340,51 TL olduğu, nakit mevcudu olarak ise 2013 yılına devredilen tutarın 9.532,89 TL olduğu anlaşılmaktadır.

Partinin 2012 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu haliyle 2012 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Partinin Genel Merkez gelirleri 128.747,86 TL olarak gösterilmiş olup bunun 127.700,00 TL'si bağışlardan, 1.047,86 TL'si SGK indiriminden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partinin il örgütlerinin 2012 Yılı gelirleri toplamı 93.711,45 TL olup bu tutarın 7.114,21 TL'si üye yıllık aidatı gelirlerinden, 86.597,24 TL'si bağışlardan oluşmaktadır.

Partinin il örgütlerinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 129.531,81 TL olup bunun 25.462,11 TL'si personel giderlerinden, 1.843,75 TL'si temsil ağırlama giderlerinden, 38,40 TL'si kırtasiye giderlerinden, 538,29 TL'si haberleşme giderlerinden, 87.993,86 TL'si kira giderlerinden, 345 TL'si bakım onarım giderlerinden, 469,70 TL'si vergi, sigorta, noter giderlerinden, 2.984,22 TL'si ısınma, aydınlanma ve temizlik giderlerinden, 2.584,91 TL'si demirbaş alım giderlerinden, 1.750,00 TL'si depozito giderlerinden 4.646,57 TL'si geçen yıldan kalan borç ödemelerinden, 875 TL'si gelecek yıla ait kira giderinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2013 yılına devreden nakit mevcudu 942,94 TL'dir.

Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partinin il örgütlerinin 2012 yılı giderleri toplamı 94.808,70 TL olup bu tutarın 3.349,73 TL'si temsil ağırlama giderlerinden, 12.909,68 TL'si kırtasiye ve büro malzemeleri giderlerinden, 1.156,50 TL'si haberleşme giderlerinden, 283,00 TL'si seyahat ve konaklama giderlerinden, 69.076,00 TL'si bina kira giderlerinden, 79,00 TL'si bakım onarım giderlerinden, 5.304,38 TL'si ısıtma, aydınlanma ve temizlik giderlerinden, 1.952,07

TL'si vergi, sigorta ve noter giderlerinden, 698,34 TL'si geçen yıla ait borç ödemelerinden oluşmaktadır. Parti il örgütlerinin gelecek yıla devreden nakit mevcudu 8.589,95 TL'dir.

Partinin il örgütlerinin 2012 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Partinin 2012 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, herhangi bir taşınmaz mal ediniminde bulunmadığı görülmüş, edinilen toplam 2.584,91 TL değerindeki taşınır mal ve menkul kıymet ediniminin ise 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Bağımsız Türkiye Partisinin 2012 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2012 yılı kesin hesabında gösterilen 222.459,31 TL gelirin, 224.340,51 TL giderin ve 2.584,91 TL tutarındaki taşınır mal ediniminin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 2.10.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN